



Sbírka soudních rozhodnutí

ROZSUDEK TRIBUNÁLU (devátého senátu)

30. listopadu 2016*

„Společná zahraniční a bezpečnostní politika — Omezující opatření vzhledem k činnostem narušujícím nebo ohrožujícím Ukrajinu — Zmrazení finančních prostředků — Omezení v oblasti povolení ke vstupu na území členských států — Fyzická osoba aktivně podporující nebo provádějící činnosti narušující nebo ohrožující Ukrajinu — Fyzická osoba mající prospěch z vazby na ruské činitele s rozhodovací pravomocí odpovědným za anexi Krymu — Právo na obhajobu — Povinnost uvést odůvodnění — Zjevně nesprávná posouzení — Právo na vlastnictví — Svoboda podnikání — Právo na respektování soukromého života — Přiměřenost“

Ve věci T-720/14,

Arkadij Romanovič Rotenberg, s bydlištěm v Petrohradu (Rusko), původně zastoupený D. Pannickem, QC, M. Lester, barrister, a M. O'Kanem, solicitor, dále D. Pannickem, M. Lester, S. Heyem, H. Brunskill, solicitors, a Z. Al-Rikabim, barrister, a nakonec D. Pannickem, M. Lester a Z. Al-Rikabim,

žalobce,

proti

Radě Evropské unie, zastoupené J.-P. Hixem a B. Driessenem, jako zmocněnci,

žalované,

jejímž předmětem je návrh podaný na základě článku 263 SFEU směřující k částečnému zrušení rozhodnutí Rady 2014/145/SZBP ze dne 17. března 2014 o omezujících opatřeních vzhledem k činnostem narušujícím nebo ohrožujícím územní celistvost, svrchovanost a nezávislost Ukrajiny (Úř. věst. 2014, L 78, s. 16) ve znění zaprvé rozhodnutí Rady 2014/508/SZBP ze dne 30. července 2014 (Úř. věst. 2014, L 226, s. 23), zadruhé rozhodnutí Rady (SZBP) 2015/432 ze dne 13. března 2015 (Úř. věst. 2015, L 70, s. 47), zatřetí rozhodnutí Rady (SZBP) 2015/1524 ze dne 14. září 2015 (Úř. věst. 2015, L 239, s. 157) a začtvrté rozhodnutí Rady (SZBP) 2016/359 ze dne 10. března 2016 (Úř. věst. 2016, L 67, s. 37) a dále nařízení Rady (EU) č. 269/2014 ze dne 17. března 2014 o omezujících opatřeních vzhledem k činnostem narušujícím nebo ohrožujícím územní celistvost, svrchovanost a nezávislost Ukrajiny (Úř. věst. 2014, L 78, s. 6), provedeného zaprvé prováděcím nařízením Rady (EU) č. 826/2014 ze dne 30. července 2014 (Úř. věst. 2014, L 226, s. 16), zadruhé prováděcím nařízením Rady (EU) 2015/427 ze dne 13. března 2015 (Úř. věst. 2015, L 70, s. 1), zatřetí prováděcím nařízením Rady (EU) 2015/1514 ze dne 14. září 2015 (Úř. věst. 2015, L 239, s. 30) a začtvrté prováděcím nařízením Rady (EU) 2016/353 ze dne 10. března 2016 (Úř. věst. 2016, L 67, s. 1), v rozsahu, v němž se tyto akty týkají žalobce,

* Jednací jazyk: angličtina.–

TRIBUNÁL (devátý senát),

ve složení G. Berardis (zpravodaj), předseda, V. Tomljenović a D. Spielmann, soudci,

vedoucí soudní kanceláře: S. Spyropoulos, rada,

s přihlédnutím k písemné části řízení a po jednání konaném dne 29. června 2016,

vydává tento

Rozsudek

Skutkový základ sporu

- 1 Dne 17. března 2014 přijala Rada Evropské unie na základě článku 29 SEU rozhodnutí 2014/145/SZBP o omezujících opatřeních vzhledem k činnostem narušujícím nebo ohrožujícím územní celistvost, svrchovanost a nezávislost Ukrajiny (Úř. věst. 2014, L 78, s. 16).
- 2 Téhož dne přijala Rada na základě čl. 215 odst. 2 SFEU nařízení (EU) č. 269/2014 o omezujících opatřeních vzhledem k činnostem narušujícím nebo ohrožujícím územní celistvost, svrchovanost a nezávislost Ukrajiny (Úř. věst. 2014, L 78, s. 6).
- 3 Následně přijala Rada dne 25. července 2014 rozhodnutí 2014/499/SZBP, kterým se mění rozhodnutí 2014/145 (Úř. věst. 2014, L 221, s. 15), a nařízení (EU) č. 811/2014, kterým se mění nařízení č. 269/2014 (Úř. věst. 2014, L 221, s. 11), a to zejména za účelem změny kritérií, na jejichž základě mohou být na fyzické či právnické osoby, subjekty nebo orgány uplatněna dotčená omezující opatření.
- 4 Článek 2 odst. 1 a 2 rozhodnutí 2014/145 ve znění rozhodnutí 2014/499 (dále jen „pozměněné rozhodnutí 2014/145“) zní následovně:

„1. Zmrazují se veškeré finanční prostředky a hospodářské zdroje, které náležejí:

- a) fyzickým osobám, které nesou odpovědnost za činnosti nebo politiky, jež narušují nebo ohrožují územní celistvost, svrchovanost a nezávislost Ukrajiny nebo stabilitu či bezpečnost Ukrajiny nebo brání působení mezinárodních organizací na Ukrajině, a fyzickým osobám, které tyto činnosti nebo politiky aktivně podporují nebo je provádějí, a fyzickým nebo právnickým osobám, subjektům či orgánům s nimi spojeným;
- b) právnickým osobám, subjektům či orgánům, které materiálně či finančně podporují činnosti narušující nebo ohrožující územní celistvost, svrchovanost a nezávislost Ukrajiny;
- c) právnickým osobám, subjektům či orgánům na Krymu nebo v Sevastopolu, jejichž vlastnictví bylo převedeno v rozporu s ukrajinským právem, nebo právnickým osobám, subjektům či orgánům, které mají z takového převodu prospěch; nebo
- d) fyzickým nebo právnickým osobám, subjektům či orgánům, které aktivně poskytují materiální či finanční podporu ruským činitelům s rozhodovací pravomocí odpovědným za anexi Krymu nebo za destabilizaci východní Ukrajiny nebo které mají z vazby na tyto činitele prospěch,

tak jak jsou uvedeny na seznamu v příloze, nebo které jsou těmito osobami, subjekty či orgány vlastněny, drženy či kontrolovány.

2. Žádné finanční prostředky ani hospodářské zdroje se nezpřístupní fyzickým nebo právnickým osobám, subjektům či orgánům uvedeným v příloze, a to přímo ani nepřímo ani v jejich prospěch.“
- 5 Podrobná pravidla zmrazování finančních prostředků jsou stanovena v dalších odstavcích téhož článku.
- 6 Článek 1 odst. 1 písm. a) a b) pozměněného rozhodnutí 2014/145 zakazuje vstup na území členských států nebo průjezd přes ně fyzickým osobám splňujícím kritéria, která jsou v podstatě totožná s kritérii uvedenými v čl. 2 odst. 1 písm. a) a d) téhož rozhodnutí.
- 7 Nařízení č. 269/2014 ve znění nařízení č. 811/2014 (dále jen „pozměněné nařízení č. 269/2014“) ukládá přijetí opatření, jimiž se zmrazují finanční prostředky, a stanoví pravidla zmrazování finančních prostředků, která jsou v podstatě totožná s pravidly uvedenými v pozměněném rozhodnutí 2014/145. Článek 3 odst. 1 písm. a) až d) uvedeného nařízení totiž v podstatě přebírá čl. 2 odst. 1 písm. a) až d) uvedeného rozhodnutí.
- 8 Dne 30. července 2014 Rada vzhledem k závažnosti situace na Ukrajině přijala rozhodnutí 2014/508/SZBP, kterým se mění rozhodnutí 2014/145 (Úř. věst. 2014, L 226, s. 23), a dále prováděcí nařízení (EU) č. 826/2014, kterým se provádí nařízení č. 269/2014 (Úř. věst. 2014, L 226, s. 16) (dále jen „akty z července 2014“).
- 9 Těmito dvěma akty bylo jméno žalobce, Arkadije Romanoviče Rotenberga, doplněno na seznam v příloze pozměněného rozhodnutí 2014/145 a na seznam uvedený v příloze I pozměněného nařízení č. 269/2014 (dále jen „dotčené seznamy“), a to z následujících důvodů (dále jen „první odůvodnění“):
- „[Arkadij Romanovič] Rotenberg již dlouho patří mezi osoby blízké prezidentu Putinovi a býval jeho tréninkovým partnerem v judu.
- Nabyl svého majetku během funkčního období prezidenta Putina. Ruští činitelé s rozhodovací pravomocí rozhodovali v jeho prospěch při udělování významných zakázek vyhlašovaných ruským státem nebo společnostmi státem vlastněnými. Konkrétně jeho společnosti získaly několik velmi lukrativních smluv pro přípravu olympijských her v Soči.
- Patří mezi hlavní akcionáře společnosti Giprotransmost, která získala veřejnou zakázku od společnosti vlastněné ruským státem na vypracování studie proveditelnosti výstavby mostu z Ruska do nezákonně anektované Autonomní republiky Krym, aby se upevnila její integrace do Ruské federace, a to dále vede k narušování územní celistvosti Ukrajiny.“
- 10 Rada zveřejnila v *Úředním věstníku Evropské unie* ze dne 31. července 2014 oznámení určené osobám, na něž se vztahují akty z července 2014.
- 11 Toto oznámení mj. uvádělo, že dotčené osoby a subjekty mohou zaslat Radě žádost včetně podpůrných dokumentů, aby rozhodnutí o zařazení jejich jmen na seznam připojený k aktům z července 2014 bylo znovu zváženo.
- 12 Dopisy ze dne 4. a 17. září a 2. října 2014 žalobce předložil Radě žádost o přístup k informacím a dokumentům odůvodňujícím zapsání jeho jména na dotčené seznamy a žádost o přezkum tohoto zápisu (dále jen „žádost o přezkum“).
- 13 Dopisem ze dne 16. října 2014 odpověděla Rada na žádosti žalobce uvedené v bodě 12 výše. Zejména uvedla, že žádost o přezkum se vyřizuje a že žalobci se umožňuje přístup k určitým dokumentům, které jsou přiloženy k uvedenému dopisu.

- 14 Dopisem ze dne 19. prosince 2014 Rada žádost o přezkum zamítla, umožnila žalobci přístup k dalším dokumentům a oznámila mu nový návrh odůvodnění, které zamýšlela přijmout za účelem zachování omezujících opatření vůči jeho osobě, přičemž stanovila lhůtu, v níž mohl předložit vyjádření. Navrhované odůvodnění znělo následovně:

„[Arkadij Romanovič] Rotenberg již dlouho patří mezi osoby blízké prezidentu Putinovi a býval jeho tréninkovým partnerem v judu.

Svého majetku nabyl během funkčního období prezidenta Putina. Jeho značný ekonomický úspěch lze přičíst vlivu klíčových činitelů s rozhodovací pravomocí, kteří rozhodovali v jeho prospěch, zejména při udělování veřejných zakázek.

Ze svých úzkých osobních vztahů s ruskými činiteli s rozhodovací pravomocí měl prospěch spočívající v tom, že mu byly uděleny významné zakázky vyhlášené ruským státem nebo společnostmi státem vlastněnými. Konkrétně jeho společnosti získaly několik velmi lukrativních smluv pro přípravu olympijských her v Soči.

Je skutečným majitelem společnosti Volgomost, která prostřednictvím společnosti „MIK“ ovládá společnost Giprottransmost. Giprottransmost získala veřejnou zakázku od společnosti vlastněné ruským státem na vypracování studie proveditelnosti výstavby mostu z Ruska do nezákonně anektované Autonomní republiky Krym, aby se upevnila její integrace do Ruské federace, a to dále vede k narušování územní celistvosti Ukrajiny.

Je předsedou představenstva nakladatelství Prosvěščenije, které zejména realizovalo projekt „To the Children of Russia: Address – Crimea“, tj. veřejnou propagační kampaň, která měla přesvědčit krymské děti, že jsou nyní ruskými občany žijícími v Rusku, čímž podporoval politiku ruské vlády za účelem integrace Krymu do Ruska.“

- 15 Dopisem ze dne 14. ledna 2015 žalobce předložil Radě vyjádření týkající se zejména uvedeného návrhu odůvodnění.
- 16 Dopisem ze dne 13. února 2015 Rada informovala žalobce o svém záměru prodloužit platnost pozměněného rozhodnutí 2014/145 a pozměněného nařízení č. 269/2014 a ponechat jeho jméno na dotčených seznamech na základě nového pozměněného odůvodnění vypracovaného s přihlédnutím k vyjádření, které jí předložil. Rada ke svému dopisu připojila rovněž veřejně přístupné důkazy a žalobce vyzvala, aby se k tomuto novému odůvodnění vyslovil do 26. února 2015.
- 17 Dne 13. března 2015 Rada přijetím rozhodnutí (SZBP) 2015/432, kterým se mění rozhodnutí 2014/145 (Úř. věst. 2015, L 70, s. 47), a prováděcího nařízení (EU) 2015/427, kterým se provádí nařízení č. 269/2014 (Úř. věst. 2015, L 70, s. 1), (dále jen „akty z března 2015“) prodloužila platnost omezujících opatření stanovených akty z července 2014 až do 15. září 2015 a pozměnila dotčené seznamy.
- 18 V rámci těchto změn bylo jméno žalobce zachováno na dotčených seznamech s následujícím odůvodněním (dále jen „druhé odůvodnění“):

„[Arkadij Romanovič] Rotenberg již dlouho patří mezi osoby blízké prezidentu Putinovi a býval jeho tréninkovým partnerem v judu.

Svého majetku nabyl během funkčního období prezidenta Putina. Jeho značný ekonomický úspěch lze přičíst vlivu klíčových činitelů s rozhodovací pravomocí, kteří rozhodovali v jeho prospěch, zejména při udělování veřejných zakázek.

Ze svých úzkých osobních vztahů s ruskými činiteli s rozhodovací pravomocí měl prospěch spočívající v tom, že mu byly uděleny významné zakázky vyhlášené ruským státem nebo společnostmi státem vlastněnými. Konkrétně jeho společnosti získaly několik velmi lukrativních smluv pro přípravu olympijských her v Soči.

Je také majitelem společnosti Strojgasmontaž, která získala státní zakázku na stavbu mostu z Ruska do nezákonně anektované Autonomní republiky Krym, aby se upevnila její integrace do Ruské federace, a to dále vede k narušování územní celistvosti Ukrajiny.

Je předsedou představenstva nakladatelství Prosvěščenije, které zejména realizovalo projekt „Dětem Ruska: Adresa – Krym“, tj. veřejnou propagační kampaň, která měla přesvědčit krymské děti, že jsou nyní ruskými občany žijícími v Rusku, čímž podporoval politiku ruské vlády za účelem integrace Krymu do Ruska.“

- 19 Dne 14. března 2015 zveřejnila Rada v *Úředním věstníku Evropské unie* oznámení určené osobám a subjektům, na něž se vztahují omezující opatření stanovená rozhodnutím 2014/145 ve znění rozhodnutí 2015/432 a nařízením č. 269/2014 prováděným prováděcím nařízením 2015/427 (Úř. věst. 2015, C 88, s. 3). Obsah tohoto oznámení se v podstatě shodoval s obsahem oznámení uvedeného v bodech 10 a 11 výše.
- 20 K témuž dni Rada zveřejnila druhé oznámení, určené subjektům údajů, na něž se vztahují omezující opatření stanovená nařízením č. 269/2014, prováděným nařízením 2015/427 (Úř. věst. 2015, C 88, s. 4), kterým uvedené osoby informovala o podmínkách a účelech zpracování jejich osobních údajů, jakož i o jejich možnosti podat námitku u evropského inspektora ochrany údajů (EIOÚ) v souladu s nařízením Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 45/2001 ze dne 18. prosince 2000 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů orgány a institucemi Společenství a o volném pohybu těchto údajů (Úř. věst. 2001, L 8, s. 1.).
- 21 Akty z března 2015 byly oznámeny advokátům zastupujícím žalobce v rámci projednávané věci dopisem Rady ze dne 16. března 2015.
- 22 Dne 14. září 2015 byla rozhodnutím (SZBP) 2015/1524, kterým se mění rozhodnutí 2014/145 (Úř. věst. 2015, L 239, s. 157), a prováděcím nařízením (EU) 2015/1514, kterým se provádí nařízení č. 269/2014 (Úř. věst. 2015, L 239, s. 30), (dále jen „akty ze září 2015“) Radou prodloužena platnost dotčených omezujících opatření až do 15. března 2016, aniž by se odůvodnění týkající se žalobce změnilo.
- 23 Akty ze září 2015 byly oznámeny advokátům zastupujícím žalobce v rámci projednávané věci dopisem Rady ze dne 15. září 2015.
- 24 Téhož dne zveřejnila Rada v *Úředním věstníku Evropské unie* dvě oznámení, která byla v podstatě totožná s oznámeními uvedenými v bodech 19 a 20 výše.
- 25 Dne 10. března 2016 byla rozhodnutím (SZBP) 2016/359, kterým se mění rozhodnutí 2014/145 (Úř. věst. 2016, L 67, s. 37), a prováděcím nařízením (EU) 2016/353, kterým se provádí nařízení č. 269/2014 (Úř. věst. 2016, L 67, s. 1), (dále jen „akty z března 2016“) Radou prodloužena platnost dotčených omezujících opatření až do 15. září 2016, aniž by se odůvodnění týkající se žalobce změnilo.
- 26 Akty z března 2016 byly oznámeny advokátům zastupujícím žalobce v rámci projednávané věci dopisem Rady ze dne 14. března 2016.
- 27 Dne 12. března 2016 zveřejnila Rada v *Úředním věstníku Evropské unie* dvě oznámení, která byla v podstatě totožná s oznámeními uvedenými v bodech 19 a 20 výše.

Řízení a návrhová žádání účastníků řízení

- 28 Návrhem došlým kanceláři Tribunálu dne 10. října 2014 žalobce podal žalobu znějící na zrušení aktů z července 2014 v rozsahu, v němž se ho týkají. Uvedená žaloba byla zaregistrována pod číslem T-720/14.
- 29 Ve své žalobní odpovědi, došlé kanceláři Tribunálu dne 19. prosince 2014, Rada uplatňovala zejména nepřípustnost této žaloby z důvodu překážky litispendence, jelikož ta je ve všech ohledech totožná s jinou žalobou, zaregistrovanou pod číslem T-717/14, kterou žalobce podal téhož dne, kdy byla doručena projednávaná žaloba.
- 30 Písemná část řízení byla ukončena dne 14. dubna 2015.
- 31 Prostřednictvím spisu došlého kanceláři Tribunálu dne 26. května 2015 žalobce požádal o možnost upravit svoji žalobu tak, aby se týkala rovněž aktů z března 2015, v rozsahu, v němž se ho týkají.
- 32 Rada formulovala své vyjádření k uvedené žádosti v podání doručeném kanceláři Tribunálu dne 2. července 2015. Při této příležitosti tvrdila, že uvedený spis je částečně nepřípustný, jelikož některé žalobní důvody a argumenty uplatněné v žalobě proti aktům z července 2014 nelze vztáhnout na návrh na zrušení aktů z března 2015.
- 33 Prostřednictvím spisu došlého kanceláři Tribunálu dne 2. listopadu 2015 žalobce požádal o možnost upravit svoji žalobu tak, aby se týkala rovněž aktů ze září 2015 v rozsahu, v němž se ho týkají.
- 34 Rada formulovala své vyjádření k uvedené žádosti v podání doručeném kanceláři Tribunálu dne 11. prosince 2015. Při této příležitosti uplatňovala v podstatě stejnou námitku nepřípustnosti, jako je námitka uvedená v bodě 32 výše.
- 35 Prostřednictvím spisu došlého kanceláři Tribunálu dne 24. března 2016 žalobce požádal o možnost upravit svoji žalobu tak, aby se týkala rovněž aktů z března 2016 v rozsahu, v němž se ho týkají.
- 36 Rada formulovala své vyjádření k uvedené žádosti v podání doručeném kanceláři Tribunálu dne 11. května 2016.
- 37 Na návrh soudce zpravodaje se Tribunál (devátý senát) rozhodl zahájit ústní část řízení a v rámci organizačních procesních opatření stanovených v čl. 89 odst. 3 svého jednacího řádu položil Radě otázku, na niž měla písemně odpovědět, a požádal ji o předložení jednoho dokumentu.
- 38 Rada těmito opatřením ve stanovené lhůtě vyhověla.
- 39 Řeči účastníků řízení a jejich odpovědi na ústní otázky položené Tribunálem byly vyslechnuty na jednání konaném dne 29. června 2016.
- 40 Při té příležitosti Rada v odpověď na otázku Tribunálu stáhla svou námitku nepřípustnosti založenou na existenci překážky litispendence, zejména vzhledem k tomu, že věc T-717/14 byla vyškrtuta usnesením předsedy devátého senátu Tribunálu ze dne 14. listopadu 2014 po zpětvzetí žaloby žalobcem, a jím uplatňované judikatuře (viz rozsudek ze dne 9. června 2011, Comitato „Venezia vuole vivere“ a další v. Komise, C-71/09 P, C-73/09 P a C-76/09 P, EU:C:2011:368, body 31 a 32 a citovaná judikatura).
- 41 Žalobce navrhuje, aby Tribunál:
- zrušil akty z července 2014 v rozsahu, v němž se ho týkají,

- zrušil akty z března 2015, ze září 2015 a z března 2016 (dále jen, společně, „ostatní napadené akty“) v rozsahu, v němž se ho týkají,
- uložil Radě náhradu nákladů řízení.

42 Rada navrhuje, aby Tribunál:

- žalobu zamítl,
- zamítl žádost o úpravu žaloby,
- uložil žalobci náhradu nákladů řízení,
- podpůrně, v případě zrušení, zachoval účinky rozhodnutí 2016/359 na základě článku 264 SFEU do doby, než dojde ke zrušení prováděcího nařízení 2016/353.

Právní otázky

- 43 Na podporu žaloby žalobce uplatňuje pět žalobních důvodů, vycházejících zaprvé z porušení povinnosti uvést odůvodnění, zadruhé ze zjevně nesprávných posouzení, zatřetí z porušení zásady ochrany osobních údajů, začtvrté z porušení práva na obhajobu a práva na účinnou soudní ochranu a zapáté z neodůvodněného nebo nepřiměřeného porušení jeho základních práv, včetně práva na vlastnictví, práva na soukromý život a svobody podnikání.
- 44 Nejprve je třeba rozhodnout o návrhu na zrušení aktů z července 2014 a následně o ostatních návrzích žalobce.

K návrhu na zrušení aktů z července 2014

K prvnímu žalobnímu důvodu, vycházejícímu z porušení povinnosti uvést odůvodnění

- 45 Žalobce tvrdí, že odůvodnění zapsání jeho jména na seznamy tvořící přílohy aktů z července 2014 je vágní a neuvádí žádné podrobnosti. Nemůže se tedy seznámit s tím, na základě jakého kritéria bylo rozhodnuto o tomto zapsání. Rada zejména neupřesnila, zda byl žalobce považován za osobu, která nese odpovědnost za činnosti nebo politiky, jež narušují nebo ohrožují územní celistvost, svrchovanost a nezávislost Ukrajiny, za osobu spojenou s osobami spadajícími do této kategorie, nebo za osobu, která aktivně poskytuje materiální či finanční podporu ruským činitelům s rozhodovací pravomocí odpovědným za anexi Krymu nebo za destabilizaci východní Ukrajiny nebo která má z vazby na tyto činitele prospěch. Rada rovněž neuvedla, o jaké činitele se jedná ani jak žalobce protežovali.
- 46 Rada s argumenty žalobce nesouhlasí.
- 47 Je třeba připomenout, že povinnost odůvodnit akt nepříznivě zasahující do něčího právního postavení, tak jak je stanovena v čl. 296 druhém pododstavci SFEU, má za cíl poskytnout dotyčné osobě dostatečné informace pro zjištění, zda je akt opodstatněný, nebo zda je případně stížen vadou, která umožňuje napadnout jeho platnost před soudem Evropské unie, a také umožnit unijnímu soudu přezkoumat legalitu tohoto aktu. Takto stanovená povinnost odůvodnění představuje základní zásadu unijního práva, od které se lze odchýlit jen z naléhavých důvodů. Odůvodnění tudíž musí být dotyčné osobě v zásadě sděleno současně s aktem, který nepříznivě zasahuje do jejího právního postavení, a jeho neexistence nemůže být zhojena skutečností, že se dotyčná osoba dozví důvody aktu v průběhu řízení před unijním soudem (viz rozsudek ze dne 5. listopadu 2014, *Mayaleh v. Rada*, T-307/12 a T-408/13, EU:T:2014:926, bod 85 a citovaná judikatura).

- 48 Pokud naléhavé důvody související s bezpečností Unie nebo jejích členských států či jejich zahraniční politikou nebrání sdělení určitých poznatků, je Rada povinna seznámit subjekt, vůči němuž jsou namířena omezující opatření, se specifickými a konkrétními důvody, proč má za to, že tato opatření musela být přijata. Musí uvést skutkové a právní okolnosti, na kterých závisí právní odůvodnění předmětných opatření, a úvahy, které ji vedly k jejich přijetí (viz rozsudek ze dne 5. listopadu 2014, *Mayaleh v. Rada*, T-307/12 a T-408/13, EU:T:2014:926, bod 86 a citovaná judikatura).
- 49 Odůvodnění musí být dále přizpůsobeno povaze dotčeného aktu a kontextu, ve kterém byl přijat. Požadavek odůvodnění musí být posuzován v závislosti na okolnostech případu, zejména v závislosti na obsahu aktu, povaze dovolávaných důvodů a zájmu, který mohou mít osoby, jimž je akt určen, nebo jiné osoby, kterých se akt bezprostředně a osobně dotýká, na získání těchto vysvětlení. Není požadováno, aby odůvodnění upřeshňovalo všechny relevantní skutkové a právní okolnosti, jelikož dostatečnost odůvodnění musí být posuzována s ohledem nejen na jeho znění, ale také s ohledem na jeho kontext, jakož i s ohledem na všechna právní pravidla upravující dotčenou oblast. Konkrétně akt nepříznivě zasahující do právního postavení je dostatečně odůvodněn, jestliže byl vydán v souvislostech, které jsou zúčastněné osobě známy a umožňují jí pochopit dosah opatření, které vůči ní bylo přijato (viz rozsudek ze dne 5. listopadu 2014, *Mayaleh v. Rada*, T-307/12 a T-408/13, EU:T:2014:926, bod 87 a citovaná judikatura).
- 50 V projednávaném případě je odůvodnění uplatněné vůči žalobci v aktech z července 2014 uvedeno v bodě 9 výše.
- 51 Je třeba poznamenat, že i když první odůvodnění výslovně neupřeshňuje, z jakých použitelných kritérií Rada přesně při zapisování jména žalobce na dotčené seznamy vycházela, ze znění uvedeného odůvodnění dostatečně jasně vyplývá, že použila kritéria týkající se:
- „fyzických osob, které nesou odpovědnost za činnosti nebo politiky, jež narušují nebo ohrožují územní celistvost, svrchovanost a nezávislost Ukrajiny nebo stabilitu či bezpečnost Ukrajiny nebo brání působení mezinárodních organizací na Ukrajině, [...] fyzických osob, které tyto činnosti nebo politiky aktivně podporují nebo je provádějí, a fyzických nebo právnických osob, subjektů či orgánů s nimi spojených“ [kritérium stanovené v čl. 2 odst. 1 písm. a) pozměněného rozhodnutí 2014/145, v čl. 3 odst. 1 písm. a) pozměněného nařízení č. 269/2014, jakož i v podstatě v čl. 1. odst. 1 písm. a) pozměněného rozhodnutí 2014/145, dále jen „první relevantní kritérium“],
 - „fyzických nebo právnických osob, subjektů či orgánů, které aktivně poskytují materiální či finanční podporu ruským činitelům s rozhodovací pravomocí odpovědným za anexi Krymu nebo za destabilizaci východní Ukrajiny nebo mají z vazby na tyto činitele prospěch“ [kritérium stanovené v čl. 2 odst. 1 písm. d) pozměněného rozhodnutí 2014/145, v čl. 3 odst. 1 písm. d) pozměněného nařízení č. 269/2014, jakož i v podstatě v čl. 1. odst. 1 písm. b) pozměněného rozhodnutí 2014/145, dále jen „druhé relevantní kritérium“].
- 52 Pokud jde o první relevantní kritérium, třetí pododstavec prvního odůvodnění představuje, jak správně tvrdí Rada, použití tohoto kritéria, jelikož odkazuje na roli, kterou měl údajně žalobce ve společnosti Giprotransmost, u níž se má za to, že získala veřejnou zakázku na studii proveditelnosti týkající se výstavby mostu mezi Ruskem a Krymem, a jelikož upřeshňuje, že stavba tohoto mostu upevňuje začlenění Krymu do Ruské federace.
- 53 Tato část prvního odůvodnění tedy umožňuje pochopit, že jedním z důvodů zapsání jména žalobce na dotčené seznamy bylo to, že Rada měla za to, že žalobce díky své údajné roli významného akcionáře společnosti Giprotransmost patřil mezi okruh osob aktivně podporujících nebo provádějících činnosti nebo politiky, jež narušují nebo ohrožují územní celistvost, svrchovanost a nezávislost Ukrajiny.

- 54 Je třeba rovněž poznamenat, tak jak to rovněž učinila i Rada, že třetí pododstavec prvního odůvodnění uvádí přesné a konkrétní důvody zapsání jména žalobce, jelikož zmiňuje konkrétní společnost a odkazuje na konkrétní veřejnou zakázku týkající se projektu, který má upevnit začlenění Krymu do Ruské federace, a narušovat tak územní celistvost, svrchovanost a nezávislost Ukrajiny.
- 55 Pokud jde o druhé relevantní kritérium, z prvních dvou pododstavců prvního odůvodnění plyne, že Rada měla za to, že žalobce těží ze svých osobních vztahů s prezidentem Putinem, jelikož za doby jeho úřadování se mu podařilo získat rozsáhlé zakázky od ruského státu a ruských veřejných podniků, zejména pak v souvislosti s přípravou Olympijských her v Soči (Rusko).
- 56 Je sice pravda, že tato část prvního odůvodnění neuvádí, kdo jsou dotyční činitelé, a zmiňuje pouze příklad smluv týkajících se Olympijských her, avšak výslovný odkaz na prezidenta Putina a výše uvedený příklad umožňují učinit závěr, že Rada byla dostatečně konkrétní.
- 57 Jelikož znění prvního odůvodnění umožnilo žalobci seznámit se s důvody, proč bylo jeho jméno zapsáno na dotčené seznamy, a jelikož je Tribunál schopen vykonat přezkum opodstatněnosti uvedeného odůvodnění, je třeba dospět k závěru, že Rada splnila povinnost stanovenou v článku 296 SFEU.
- 58 Otázka opodstatněnosti uvedeného odůvodnění spadá do posouzení druhého, a nikoliv tohoto žalobního důvodu. V tomto ohledu je třeba připomenout, že povinnost odůvodnění představuje podstatnou formální náležitost, kterou je třeba odlišit od otázky opodstatněnosti odůvodnění, která je součástí legality merita sporného aktu. Odůvodnění rozhodnutí je totiž formálním vyjádřením důvodů, na kterých toto rozhodnutí spočívá. Jestliže jsou tyto důvody stíženy vadami, je jimi stížena materiální legalita rozhodnutí, avšak nikoli jeho odůvodnění, které může být dostačující, i když obsahuje vadné důvody (viz rozsudek ze dne 5. listopadu 2014, *Mayaleh v. Rada*, T-307/12 a T-408/13, EU:T:2014:926, bod 96 a citovaná judikatura).
- 59 V důsledku toho je třeba zamítnout první žalobní důvod v rozsahu, v němž se týká aktů z července 2014.

Ke druhému žalobnímu důvodu, vycházejícímu ze zjevně nesprávných posouzení

- 60 Žalobce tvrdí, že se Rada dopustila zjevně nesprávných posouzení tím, že měla za to, že existuje dostatečný věcný základ pro odůvodnění zapsání jeho jména na dotčené seznamy na základě prvního a druhého relevantního kritéria. V této souvislosti připomíná, že důkazní břemeno nese Rada a ta nemůže vycházet z domněnek.
- 61 Pokud jde o první relevantní kritérium, žalobce tvrdí, že Rada před přijetím aktů z července 2014 neprokázala, že by byl akcionářem, či dokonce většinovým akcionářem společnosti Giprotransmost. Toto kritérium se proto na něj nedalo uplatnit.
- 62 Pokud jde o druhé relevantní kritérium, žalobce uvádí, že se neprokázalo, že by byl spojen s ruskými činiteli s rozhodovací pravomocí odpovědnými za situaci na Ukrajině a za anexi Krymu a Sevastopolu, kteří mimoto sami nejsou předmětnými omezujícími opatřeními dotčení. Odkazy Rady na jeho vztahy s prezidentem Putinem, na jeho majetek a na veřejné zakázky, které získal, nejsou relevantní, jelikož není prokázáno, že by tyto okolnosti souvisely s událostmi, které byly základem pro přijetí těchto omezujících opatření.

- 63 Žalobce mimo jiné zdůrazňuje, že smlouvy, na něž odkazují akty z července 2014, zejména pak ty, které se týkaly přípravy Olympijských her v Soči, byly uzavřeny několik let před konáním daných událostí, takže společnosti, které tyto zakázky získaly, a jejich akcionáři nemohli tušit, že se jejich uzavřením vystaví riziku uložení omezujících opatření reagujících na situaci, která nemá s uvedenými smlouvami žádnou souvislost. Takový výsledek je neslučitelný zejména se zásadou právní jistoty.
- 64 Rada odpovídá, že první odůvodnění se zakládá na veřejně dostupných informacích, které měla k dispozici již v okamžiku přijetí aktů z července 2014.
- 65 Co se týče prvního relevantního kritéria, Rada podotýká, že veřejně přístupné zdroje umožňují doložit, že i když žalobce není přímým akcionářem společnosti Giprottransmost, kontroluje ji prostřednictvím společnosti OAO Volgomost, jejímž je skutečným majitelem. S ohledem na informace plynoucí z těchto veřejně přístupných zdrojů se žalobce nemůže omezit na popírání svého postavení skutečného majitele společnosti Volgomost.
- 66 Co se týče druhého relevantního kritéria, Rada tvrdí, že toto nevyžaduje, aby označené osoby měly ze situace na Ukrajině a z anexe Krymu nebo Sevastopolu osobní prospěch. Postačuje totiž, aby měly prospěch z činitelů s rozhodovací pravomocí odpovědných za tyto události. Pokud by tomu tak nebylo, krylo by se druhé kritérium s prvním.
- 67 Kromě toho politická a hospodářská situace v Rusku umožňuje mít za to, že hospodářský úspěch žalobce, plynoucí zejména ze získání četných veřejných zakázek, což nikterak nepopírá, prokazuje, že měl prospěch z režimu a činitelů s rozhodovací pravomocí odpovědných za situaci na Ukrajině a za anexi Krymu a Sevastopolu. Mezi tyto činitele patří samozřejmě i prezident Putin, u něhož žalobce nepopírá, že se již dlouho znají, a další vysocí ruští úředníci. V tomto ohledu nemá skutečnost, že prezident Putin a uvedení vysocí ruští úředníci nejsou sami omezujícími opatřeními dotčeni, dopad na opodstatněnost přijetí takových opatření ve vztahu k žalobci.
- 68 Pokud jde o argument žalobce týkající se nedostatku právní jistoty, Rada tvrdí, že se jedná o irelevantní otázku. Rozhodujícím prvkem je, že k přidělení zakázek uvedených v aktech z července 2014, které byly pro žalobce velmi lukrativní, by nedošlo bez souhlasu vysokých úředníků ruské vlády. Ti jsou přitom odpovědní za situaci na Ukrajině a za anexi Krymu a Sevastopolu, a to na základě své obecné odpovědnosti či na základě konkrétních rozhodnutí, která v dané souvislosti přijali. Mezi získanými výhodami a těmito událostmi nemusí existovat žádná časová spojitost.
- 69 Kromě toho veřejná zakázka získaná společností Giprottransmost představuje rovněž další příklad smluv, z nichž Rada vycházela při tom, když na žalobce použila druhé relevantní kritérium.
- 70 Je nutno připomenout, že co se týče obecných pravidel vymezujících podmínky omezujících opatření, má Rada v souladu s judikaturou širokou posuzovací pravomoc, pokud jde o skutečnosti, které mají být zohledněny při přijímání hospodářských a finančních sankcí na základě článku 215 SFEU, v souladu s rozhodnutím přijatým na základě kapitoly 2 hlavy V Smlouvy o EU, zejména článku 29 SEU. Jelikož unijní soud nemůže nahradit posouzení Rady svým posouzením důkazů, skutečností a okolností odůvodňujících přijetí takových opatření, musí se přezkum, který vykonává, omezit na ověření dodržení procesních pravidel a pravidel týkajících se odůvodnění, věcné správnosti skutkových zjištění, jakož i neexistence zjevně nesprávného posouzení skutkového stavu a zneužití pravomoci. Tento omezený přezkum se použije zejména na posouzení úvah o účelnosti, na kterých jsou taková opatření založena (viz rozsudek ze dne 5. listopadu 2014, *Mayaleh v. Rada*, T-307/12 a T-408/13, EU:T:2014:926, bod 127 a citovaná judikatura).
- 71 Nicméně, i když Rada má širokou posuzovací pravomoc, pokud jde o obecná kritéria, která je třeba vzít v úvahu pro účely přijetí omezujících opatření, účinnost soudní kontroly zaručené v článku 47 Listiny základních práv Evropské unie vyžaduje, aby se unijní soud při přezkumu legality důvodů, o které se opírá rozhodnutí o zápisu jména určité osoby na seznam osob, vůči nimž jsou namířena omezující

opatření, nebo o jejím ponechání na tomto seznamu, ujistil o tom, že se toto rozhodnutí, které má ve vztahu k ní charakter individuálního rozhodnutí, opírá o dostatečně pevný skutkový základ. Proto je třeba ověřit skutečnosti uváděné v odůvodnění, ze kterého dané rozhodnutí vychází, tak aby se soudní přezkum neomezoval na posouzení abstraktní pravděpodobnosti uváděných důvodů, ale aby se zaměřil na otázku, zda jsou tyto důvody, nebo alespoň jeden z nich, který je sám o sobě považován za dostatečnou oporu tohoto rozhodnutí, podloženy dostatečně přesným a konkrétním způsobem (viz rozsudky ze dne 21. dubna 2015, *Anbouba v. Rada*, C-605/13 P, EU:C:2015:248, body 41 a 45, a ze dne 26. října 2015, *Portnov v. Rada*, T-290/14, EU:T:2015:806, bod 38 a citovaná judikatura).

- 72 V případě zpochybnění legality je úkolem příslušného unijního orgánu, aby prokázal, že důvody uplatňované vůči dotčené osobě jsou podloženy, přičemž tato osoba není povinna předložit negativní důkaz o tom, že uvedené důvody podložené nejsou (rozsudky ze dne 18. července 2013, *Komise a další v. Kadi*, C-584/10 P, C-593/10 P a C-595/10 P, EU:C:2013:518, bod 121, a ze dne 5. listopadu 2014, *Mayaleh v. Rada*, T-307/12 a T-408/13, EU:T:2014:926, bod 128).
- 73 V projednávaném případě bylo jméno žalobce na dotčené seznamy zapsáno na základě prvního a druhého relevantního kritéria.

– *K použití prvního relevantního kritéria na žalobce*

- 74 Co se týče prvního relevantního kritéria, je třeba podotknout, že toto vyžaduje, aby byla prokázána přímá či nepřímá spojitost mezi činnostmi nebo kroky dotčené osoby nebo subjektu a situací na Ukrajině, která byla důvodem přijetí dotčených omezujících opatření. Jinak řečeno, tyto osoby nebo subjekty musí být na základě svého jednání odpovědné za činnosti nebo politiky, jež narušují nebo ohrožují územní celistvost, svrchovanost a nezávislost Ukrajiny.
- 75 Důvod zohledněný u žalobce, který se váže k prvnímu relevantnímu kritériu, souvisí s tím, že byl považován za významného, či dokonce většinového akcionáře společnosti Giprotransmost, které bylo zadáno vypracování studie proveditelnosti výstavby mostu mezi Ruskem a Krymem. Podle Rady umožňuje samotné přidělení zakázky dojít k závěru, že žalobce podporuje nebo provádí činnosti nebo politiky, jež narušují nebo ohrožují územní celistvost, svrchovanost a nezávislost Ukrajiny nebo její stabilitu či bezpečnost.
- 76 Žalobce naproti tomu zpochybňuje, že by byl akcionářem, tím spíše většinovým, společnosti Giprotransmost, na niž nemá žádné vazby.
- 77 Je třeba poznamenat, že Rada se ani nepokouší prokázat, že disponuje důkazy dokazujícími, že žalobce osobně byl akcionářem, či dokonce většinovým akcionářem společnosti Giprotransmost, jak bylo uvedeno v prvním odůvodnění.
- 78 Kromě toho po zpochybnění žalobcem, obsaženém v jeho dopisech uvedených v bodě 12 výše, ohledně jeho postavení akcionáře společnosti Giprotransmost, Rada přinesla jiné vysvětlení, spočívající v tvrzení, že žalobce kontroluje uvedenou společnost prostřednictvím její mateřské společnosti Volgomost, za jejíhož „skutečného majitele“ je považován, jak plynulo z Radou citovaného novinového článku následujícího znění:

„Podle zprávy Interfaxu je většinovým akcionářem společnosti OAO Giprotransmost společnost OOO MIK, držená ze 100 % společností OAO Volgomost. OAO Volgomost je pak většinově vlastněna pěti kyperskými společnostmi: Tevaryso Trading Limited (19,91 %), Eltores Investments Ltd (19,91 %), Chrysanthemum Services Limited (19,69 %), Sormenia Investments Ltd (19,63 %) a E. C. C. P. Investments Limited (14,57 %). Tisk uváděl podnikatele Arkadije Rotenberga jako skutečného vlastníka společnosti Volgomost. Podle informací Kommersant newspaper je skutečným vlastníkem společnosti Volgomost.“

- 79 Zprv je třeba poukázat na to, že uvedený článek pouze odkazuje na další články, které nejsou upřesněny a údajně z nich plyne, že žalobce je skutečným vlastníkem společnosti Volgomost.
- 80 Takový nepřímý důkaz přitom nemůže postačovat k tomu, aby bylo možné učinit závěr, že Rada unesla důkazní břemeno, které na ní podle judikatury spočívá (viz bod 72 výše).
- 81 Zadruhé je třeba připomenout, že Rada v dopise ze dne 19. prosince 2014, zmíněném v bodě 14 výše, tvrdila, že hodlá změnit část prvního odůvodnění týkající se společnosti Giprottransmost následujícím způsobem:
- „[Žalobce] je skutečným majitelem společnosti Volgomost, která prostřednictvím společnosti ‚MIK‘ ovládá společnost Giprottransmost. Patří mezi hlavní akcionáře společnosti Giprottransmost, která získala veřejnou zakázku od společnosti vlastněné ruským státem na vypracování studie proveditelnosti výstavby mostu z Ruska do nezákonně anektované Autonomní republiky Krym za účelem upevnění jejího začlenění do Ruské federace, což vede k dalšímu narušování svrchovanosti a územní celistvosti Ukrajiny.“
- 82 Žalobce v dopise ze dne 14. ledna 2015, uvedeném v bodě 15 výše, zpochybnil, že by tato změna byla správná a podepřená dostatečnými důkazy. Tvrdil, že nemá žádné vazby na společnost Volgomost a že novinové články, z nichž Rada vycházela, uvádějí v tomto ohledu pouze dohady.
- 83 Na základě těchto námitek Rada v dopise ze dne 13. února 2015, uvedeném v bodě 16 výše, přijala nové odůvodnění, které neodkazuje na roli žalobce ve společnostech Volgomost nebo Giprottransmost, ale zmiňuje společnost Strojgazmontaž. Toto odůvodnění bylo nakonec použito počínaje akty z března 2015 (viz bod 18 výše).
- 84 Za těchto okolností samotné jednání Rady potvrzuje, že neměla k dispozici dostatečné důkazy o tom, že by žalobce ovládal společnost Giprottransmost v okamžiku přijetí aktů z července 2014. V tomto ohledu je sice třeba poznamenat, jak Rada uvedla na jednání, že první a druhé odůvodnění si neodporují, i když odkazují na dvě různé společnosti. Giprottransmost totiž byla pověřena studií proveditelnosti vybudování dotčeného mostu, zatímco Strojgazmontaž byla pověřena jeho výstavbou. Je však nutno konstatovat, že tato poznámka Rady neumožňuje prokázat, že by žalobce ovládal společnost Giprottransmost.
- 85 Tento závěr nemůže zpochybnit argument, který Rada vyvozuje z toho, že v žalobě ve věci T-717/14 (viz bod 29 výše) žalobce nezpochybnil pravdivost tvrzení o své roli ve společnosti Giprottransmost, tak jak byla popsána v aktech z července 2014, ale omezil se na uplatnění irelevantní povahy této role. Ač není třeba hodnotit přesný dosah tvrzení žalobce obsažených v uvedené žalobě, která není součástí spisu v projednávané věci, je zřejmé, že Rada tento dokument v okamžiku přijetí aktů z července 2014 neměla k dispozici.
- 86 Proto je třeba uznat argumenty žalobce, kterými zpochybňuje opodstatněnost odůvodnění uvedeného ve vztahu ke své osobě v aktech z července 2014, pokud jde o první relevantní kritérium.

– K použití druhého relevantního kritéria na žalobce

- 87 Co se týče druhého relevantního kritéria, je třeba podotknout, že toto nevyžaduje, aby dotčené osoby nebo subjekty měly osobní prospěch z anexe Krymu nebo destabilizace východní Ukrajiny. Stačí, jak uvádí Rada, aby měly prospěch z některého z „ruských činitelů s rozhodovací pravomocí“ odpovědných za tyto události, aniž by bylo třeba prokazovat vazbu mezi výhodami pro uvedené osoby a anexí Krymu nebo destabilizací východní Ukrajiny.

- 88 Pokud by totiž bylo třeba k uplatnění tohoto kritéria prokázat existenci takové vazby, ztratilo by jakýkoliv smysl s ohledem na první relevantní kritérium, které vyžaduje spojitost mezi činnostmi uvedených osob a situací, k níž došlo na Ukrajině.
- 89 V projednávaném případě však měla Rada za to, že může na žalobce uplatnit druhé relevantní kritérium, nesprávně.
- 90 V tomto ohledu je třeba zaprvé poznamenat, že znění prvního odůvodnění umožňuje identifikovat jako ruského činitele, z něhož má žalobce těžit výhody, pouze prezidenta Putina. Odkaz na „ruské činitele“ bez dalších upřesnění je příliš neurčitým tvrzením, které nestačí k odůvodnění zařazení žalobce na dotčené seznamy (obdobně viz rozsudek ze dne 12. března 2014, Al Assad v. Rada, T-202/12, EU:T:2014:113, bod 95).
- 91 Zadruhé, na rozdíl od tvrzení Rady je k tomu, aby se druhé relevantní kritérium mohlo použít, třeba, aby ruští činitelé, z nichž mají plynout výhody uvedeným osobám, alespoň začali s přípravou anexe Krymu a destabilizace východní Ukrajiny. Pokud je tato podmínka splněna, je třeba mít za to, že příjemci uvedených výhod nemohou nevědět o zapojení těchto činitelů do uvedené přípravy a mohou očekávat, že se jejich finančních zdrojů, částečně získaných díky uvedeným výhodám, budou týkat omezující opatření přijatá s cílem zabránit jim v podpoře dotčených činitelů.
- 92 Naopak, jak tvrdí žalobce, pokud by bylo možné druhé relevantní kritérium uplatnit i tehdy, kdy by výše uvedená podmínka nebyla splněna, jednalo by se o zásah do zásady právní jistoty. V tomto ohledu je třeba uvést, že dotčená omezující opatření jsou reakcí na činnosti ruských orgánů týkající se konkrétně Ukrajiny, a nikoliv jednání těchto orgánů obecně. Uvedené politiky a činnosti přitom byly uskutečňovány od února 2014.
- 93 V projednávaném případě Rada připouští, že smlouvy, které žalobce podle Radou uplatňovaných novinových článků uzavřel s ruským státem nebo s ruskými veřejnoprávními podniky, se týkají období předcházejícího okamžiku, kdy ruští činitelé, zejména prezident Putin, začali ohrožovat Ukrajinu. Uvedené smlouvy se týkají zejména přípravy Olympijských her v Soči, které proběhly v zimě roku 2014.
- 94 I za předpokladu, že by bylo možno mít za to, že situace v Rusku je takové povahy, že hospodářská činnost rozsahu, v jakém ji vykonává žalobce, není možná bez souhlasu prezidenta země, tak jako je tomu dle judikatury v případě Běloruska (rozsudek ze dne 12. května 2015, Ternavsky v. Rada, T-163/12, nezveřejněný, EU:T:2015:271, bod 121), v projednávaném případě Rada neprokázala, že by byl žalobce zvýhodněn prezidentem Putinem v okamžiku, kdy posledně jmenovaný zahájil kroky týkající se Ukrajiny, na něž mají dotčená omezující opatření reagovat. V tomto ohledu je třeba upřesnit, že jak plyne z bodů 74 až 85 výše, Rada neprokázala, co se týče prvního relevantního kritéria, existenci vazby mezi žalobcem a společností Giprotransmost, takže se, byť zastává opačný názor, nemůže dovolávat smlouvy uzavřené uvedenou společností jako příkladu výhod získaných žalobcem.
- 95 Za těchto okolností je třeba tomuto žalobnímu důvodu vyhovět v rozsahu, v němž se týká aktů z července 2014, a tyto akty zrušit, aniž by bylo nezbytné posuzovat ostatní argumenty, které žalobce v této souvislosti uplatnil, ani jeho další žalobní důvody.

K návrhům na zrušení ostatních napadených aktů

- 96 Podáními doručenými kanceláří Tribunálu dne 26. května, 2. listopadu 2015 a 24. března 2016 žalobce požádal, aby mohl žalobu upravit tak, aby se týkala rovněž zrušení ostatních napadených aktů v rozsahu, v němž se ho týkají.

- 97 Při úpravě žaloby tak, aby se týkala rovněž aktů z března 2015, žalobce zachoval všech pět žalobních důvodů, které uplatnil proti aktům z července 2014, a současně doplnil další argumenty, týkající se zejména toho, že Rada mezitím přijala vůči jeho osobě částečně jiné odůvodnění.
- 98 Jelikož akty ze září 2015 a z března 2016 pouze prodloužily platnost dotčených omezujících opatření, aniž změnilly odůvodnění týkající se žalobce, ten při své druhé a třetí žádosti o úpravu žaloby neuplatnil nové argumenty, ale omezil se na zopakování těch již uplatněných.
- 99 Rada se nestaví proti přípustnosti těchto žádostí jako takových, ale tvrdí, některé žalobní důvody a argumenty uplatněné v žalobě proti aktům z července 2014 nejsou přenosné na ostatní napadené akty.

K prvnímu žalobnímu důvodu, vycházejícímu z porušení povinnosti uvést odůvodnění

- 100 Žalobce tvrdí, že ostatní napadené akty porušují, co se jeho osoby týče a stejně jako v případě aktů z července 2014, povinnost uvést odůvodnění. Nemůže se zejména seznámit s tím, jaká kritéria Rada použila k odůvodnění ponechání jeho jména na dotčených seznamech, ani s tím, jakým způsobem a kým byl zvýhodněn.
- 101 Rada s argumenty žalobce nesouhlasí.
- 102 Druhé odůvodnění přijaté Radou ve vztahu k žalobci bylo uvedeno v bodě 18 výše.
- 103 Je třeba poznamenat, že první tři pododstavce v podstatě odpovídají prvním dvěma pododstavcům prvního odůvodnění, takže úvahy uvedené v bodech 55 až 57 výše se obdobně použijí i k odmítnutí argumentů žalobce týkajících se těchto pododstavců.
- 104 Čtvrtý a pátý pododstavec druhého odůvodnění zase popisují specifitější a konkrétnější poznatky související s funkcemi zastávanými žalobcem ve společnosti Strojgazzmontaž a ve vydavatelství Prosveščenije.
- 105 Bez předjímání opodstatněnosti těchto posledních dvou pododstavců, je třeba uvést, že tyto přesně definují roli žalobce jakožto majitele společnosti Strojgazzmontaž a předsedy představenstva vydavatelství Prosveščenije. Navíc se v nich u každé z těchto společností uvádí, že vykonávají činnosti, které mohou být snadno přiřazeny k prvnímu relevantnímu kritériu.
- 106 Co se týče společnosti Strojgazzmontaž, jedná se o to, že získala veřejnou zakázku na výstavbu mostu mezi Ruskem a Autonomní republikou Krym, a podporuje tím její začlenění do Ruské federace.
- 107 Co se týče vydavatelství Prosveščenije, jedná se o uskutečňování projektu „To the Children of Russia: Address – Crimea“, tj. veřejnou propagační kampaň, která má přesvědčit krymské děti, že jsou nyní ruskými občany žijícími v Rusku, čímž podporuje politiku ruské vlády, jejímž cílem je začlenění Krymu do Ruska.
- 108 Takové odůvodnění umožňuje pochopit, že žalobce vzhledem ke své roli v každé z těchto společností nese odpovědnost za jejich činnosti, které Rada považuje za činnosti, jichž se týká první relevantní kritérium, tedy činnosti, jež narušují nebo ohrožují územní celistvost, svrchovanost a nezávislost Ukrajiny nebo její stabilitu či bezpečnost.

- 109 Za těchto okolností umožňovalo znění odůvodnění ostatních napadených aktů žalobci pochopit, že jeho jméno bylo na dotčených seznamech ponecháno na základě jeho funkcí ve výše uvedených společnostech a jejich činnostech, což je podpořeno i tím, že v rámci druhého žalobního důvodu zpochybňuje právě opodstatněnost úvah Rady v tomto ohledu. Jelikož důvody této volby Rady byly kromě toho v napadených aktech jasně uvedeny, může Tribunál posoudit jejich opodstatněnost.
- 110 Podle judikatury připomenuté v bodě 58 výše je třeba dojít k závěru, že odůvodnění ostatních napadených aktů je dostatečné a jeho opodstatněnost musí být posouzena v rámci přezkumu druhého žalobního důvodu.

Ke druhému žalobnímu důvodu, vycházejícímu ze zjevně nesprávných posouzení

- 111 Co se týče části druhého odůvodnění, která se v podstatě nacházela již v prvním odůvodnění, žalobce uplatňuje argumenty odpovídající argumentům uvedeným v žalobě a v replice, pokud jde o akty z července 2014 (viz bod 63 výše), přičemž upřesňuje, že jeho společnosti nebyly nijak zvýhodňovány, a zpochybňuje, že by Rada mohla vycházet z domněnky, podle níž může být v Rusku úspěšný podnikatel považován z tohoto prostého důvodu za zvýhodňovaného ruskými činiteli s rozhodovací pravomocí odpovědnými za anexi Krymu nebo za destabilizaci východní Ukrajiny.
- 112 Pokud jde o čtvrtý pododstavec druhého odůvodnění, žalobce tvrdí, že to, že je majitelem společnosti Strojgazmontaž, neznamená, že by byl odpovědný za činnosti ohrožující územní celistvost Ukrajiny nebo že by takové činnosti podporoval, jelikož o projektu výstavby mostu mezi Ruskem a Krymem, svěřeném uvedené společnosti, bylo uvažováno již dávno před anexí Krymu a nerozhodovaly o něm tytéž osoby, které byly odpovědné za uvedenou anexi.
- 113 Pokud jde o jeho roli ve vydavatelství Prosvěščenije, uvedenou v pátém pododstavci druhého odůvodnění, žalobce zpochybňuje, že by jeho činnosti souvisely se začleňováním Krymu do Ruska, a tvrdí, že nemůže být činěn zodpovědným za obsah Radou zmíněné publikace, a to zejména vzhledem k tisícům publikací vydávaných uvedeným vydavatelstvím.
- 114 Rada s argumenty žalobce nesouhlasí.
- 115 Úvodem je třeba poznamenat, že co se týče prvních tří pododstavců druhého odůvodnění, použijí se úvahy uvedené v bodech 87 až 94 výše, takže je třeba dojít k závěru, že se Rada tím, že rozhodla, že jméno žalobce může být ponecháno na dotčených seznamech na základě důvodů uvedených v těchto pododstavcích s použitím druhého relevantního kritéria, dopustila zjevně nesprávného posouzení.
- 116 Je však třeba připomenout, že podle ustálené judikatury vzhledem k preventivní povaze dotčených omezujících opatření platí, že pokud je unijní soud v rámci přezkumu legality napadeného rozhodnutí toho názoru, že alespoň jeden z důvodů uplatněných Radou vůči některé z osob, jichž se tato opatření týkají, je dostatečně přesný a konkrétní, podložený a představuje sám o sobě dostatečný základ pro jejich přijetí nebo zachování, pak okolnost, že ostatní z těchto důvodů tyto požadavky nesplňují, neodůvodňuje zrušení aktů obsahujících tato opatření (v tomto smyslu a obdobně viz rozsudek ze dne 12. května 2015, Ternavsky v. Rada, T-163/12, nezveřejněný, EU:T:2015:271, bod 124 a citovaná judikatura).
- 117 Je proto třeba ověřit, zda čtvrtý a pátý pododstavec druhého odůvodnění spočívají na dostatečných důkazech, a umožňují tedy odůvodnit to, že žalobce byl na základě prvního nebo druhého relevantního kritéria ponechán na dotčených seznamech.

118 Pro připomenutí, čtvrtý pododstavec druhého odůvodnění zní takto:

„[Žalobce] je také majitelem společnosti Strojgazmontaž, která získala státní zakázku na stavbu mostu z Ruska do nezákonně anektované Autonomní republiky Krym, aby se tak upevnila její integrace do Ruské federace, a to dále vede k narušování územní celistvosti Ukrajiny.“

119 Jak zdůrazňuje Rada, žalobce nezpochybnuje správnost skutkových okolností uvedených v tomto pododstavci. Nepopírá ani to, že je majitelem společnosti Strojgazmontaž, ani to, že tato společnost získala veřejnou zakázku na výstavbu mostu mezi Ruskem a Krymem. Důkazy předložené Radou, které předcházejí přijetí aktů z března 2015, každopádně tato konstatování podporují.

120 Žalobce naopak zpochybňuje závěr uvedený ve čtvrtém pododstavci druhého odůvodnění, podle něhož výstavba dotčeného mostu upevňuje začlenění Krymu do Ruské federace, a dále tím ohrožuje územní celistvost Ukrajiny.

121 V tomto ohledu je třeba poznamenat, tak jak činí Rada, že v současnosti se na Krym nedá z Ruska dostat pozemní cestou, takže most toto přímé spojení umožní, a zjednoduší tak výměnu mezi Ruskem a Krymem, a to nejen v oblasti zboží a služeb, ale i z vojenského hlediska. Z toho plyne, že Rada mohla správně mít za to, že vzhledem k politickému a vojenskému vývoji v oblasti, který byl poznamenán kroky Ruska vedoucími k uspořádání údajného referenda o statusu Krymu a k následnému uznání výsledků tohoto referenda Ruskem a k protiprávní anexi Krymu, by stavba dotčeného mostu ještě více upevnila začlenění Krymu do Ruska a ještě výrazněji ohrozila územní celistvost Ukrajiny.

122 Kontext vytvořený těmito kroky Ruska představuje zásadní změnu, která dodává stavbě dotčeného mostu zcela nový rozměr. Argument žalobce, podle něhož bylo o výstavbě mostu mezi Ruskem a Krymem uvažováno již dříve, je tak zcela irelevantní.

123 Z toho plyne, že čtvrtý pododstavec druhého odůvodnění představuje v případě žalobce správné použití prvního relevantního kritéria.

124 I když podle judikatury připomenuté v bodě 116 výše postačuje opodstatněnost jednoho z důvodů uplatněných Radou k tomu, aby bylo odůvodněno ponechání žalobce na dotčených seznamech, je třeba pro úplnost posoudit rovněž jeho argumenty týkající se důvodu uvedeného v pátém pododstavci druhého odůvodnění.

125 Tento pododstavec zní následovně:

„[Žalobce] je předsedou představenstva nakladatelství Prosvěščenije, které zejména realizovalo projekt „Dětem Ruska: Adresa – Krym“, tj. veřejnou propagační kampaň, která měla přesvědčit krymské děti, že jsou nyní ruskými občany žijícími v Rusku, čímž podporoval politiku ruské vlády za účelem integrace Krymu do Ruska.“

126 Žalobce nezpochybnuje, že je předsedou představenstva tohoto vydavatelství, ale tvrdí, že jeho činnosti nemohou vést k domněnce, že by podporoval začlenění Krymu do Ruska, a dále, že v tomto ohledu nesehrál žádnou roli.

127 Je přitom třeba ve shodě s Radou poukázat na to, že existence tohoto projektu a jeho širokosáhlý dopad plynoucí z tisku více než 2,5 milionu knih jsou prokázány několika veřejně dostupnými dokumenty, pocházejícími zejména z internetových stránek Veřejné rady úřadu ministra školství a vědy krymské „vlády“, a dokonce z vlastních stránek vydavatelství Prosvěščenije, jakož i prohlášením PR společnosti AGT Communications, která se na dotčené kampani podílela. V tomto ohledu je třeba uvést, že Rada měla tyto dokumenty k dispozici před přijetím aktů z března 2015, jak plyne z dopisu ze dne 19. prosince 2014 (viz bod 14 výše).

- 128 Dotčený projekt spočívá, jak ukazuje samotný jeho název (To the Children of Russia: Address – Crimea), v propagační kampani, která má přesvědčit krymské děti o tom, že jsou ruskými občany žijícími v Rusku. Podporuje tedy politiku ruské vlády směřující k začlenění Krymu do Ruska.
- 129 Z dokumentů předložených Radou zejména plyne, že podle výše uvedeného úřadu ministra školství a vědy byl dotčený projekt spuštěn „na základě pokynů ruského prezidenta“ a „v rámci přechodu Krymu a Sevastopolu na ruské školské normy“. Stejně tak Rada vycházela z dokumentu PR společnosti AGT Communications, která se na dotčené kampani podílela, z něhož plyne, že instruktážní publikace vydané vydavatelstvím Prosveščeniye byly poskytnuty „v rámci přechodu krymského školského systému na ruské normy“ a že kampaň zahrnovala „soutěže pro děti v kreslení na téma ‚Žijeme v Rusku‘“.
- 130 První argument žalobce proto musí být odmítnut.
- 131 Zadruhé je třeba podotknout, že žalobce jakožto předseda představenstva vydavatelství Prosveščeniye nemohl být zcela neinformován o edičním zaměření publikací vydavatelství, které vedl. V tomto ohledu je třeba uvést, že vliv a odpovědnost, které dle očekávání plynou z takové funkce, obnášejí nezbytnou účast žalobce na kampani vedené uvedenou společností (v tomto smyslu a obdobně viz rozsudek ze dne 15. listopadu 2012, Rada v. Bamba, C-417/11 P, EU:C:2012:718, body 58 a 59). Rada tak mohla mít právem za to, že žalobce splňuje z tohoto důvodu první relevantní kritérium.
- 132 Druhý argument žalobce musí být tudíž rovněž odmítnut.
- 133 Z toho plyne, že i pátý pododstavec druhého odůvodnění představuje správné použití prvního relevantního kritéria na žalobcovu situaci.
- 134 Vzhledem k předchozím úvahám je třeba konstatovat, že druhý žalobní důvod není opodstatněný, co se týče čtvrtého a pátého pododstavce druhého odůvodnění, třebaže je opodstatněný v případě prvních tří pododstavců. Za těchto okolností tento žalobní důvod neumožňuje žalobci v souladu s judikaturou připomenutou v bodě 116 výše dosáhnout zrušení ostatních napadených aktů.

Ke třetímu žalobnímu důvodu, vycházejícímu z porušení povinnosti uvést odůvodnění

- 135 Žalobce v podstatě tvrdí, že to, že Rada zveřejnila obecná, nepodložená a nepřesná tvrzení, představuje vážnou újmu na jeho dobré pověsti a zmínka o jeho zapojení do korupčních skandálů a protiprávního jednání porušuje zásady v oblasti ochrany údajů, tak jak jsou zakotveny zejména v nařízení č. 45/2001. Upřesňuje, že nové vůči němu uplatněné důvody naznačují, že páchal trestnou činnost, přestože Rada nepoužila výraz „korupce“ nebo „trestný čin“.
- 136 Rada kromě toho, že zpochybňuje věcné argumenty žalobce, dodává, že údajně nesprávné údaje týkající se účasti žalobce ve společnosti Giprotransmost byly odstraněny přijetím aktů z března 2015. Jelikož žalobce nevysvětlil, jakým způsobem by bylo možné přenést jeho argument týkající se uvedené společnosti na nové důvody, je tento žalobní důvod nepřijatelný.
- 137 Zaprvé je třeba vyhovět Radou uplatněné námitce nepřijatelnosti.
- 138 Žalobce totiž nevysvětluje, jakým způsobem by měl být jeho argument týkající se společnosti Giprotransmost použitelný na ostatní napadené akty, které tuto společnost nezmiňují. Podmínky stanovené v čl. 76 písm. d) jednacího řádu, které se v podstatě shodují s podmínkami plynoucími z čl. 44 odst. 1 písm. c) jednacího řádu Tribunálu ze dne 2. května 1991, proto nejsou splněny.
- 139 V tomto ohledu je třeba připomenout, že podle těchto ustanovení musí být důvody a argumenty uplatněné na podporu žádosti o úpravu žaloby pod hrozbou nepřijatelnosti uvedeny v této žádosti dostatečně jasným a přesným způsobem, aby umožnily žalovanému připravit si obhajobu a Tribunálu

o žádosti rozhodnout (v tomto smyslu a obdobně viz rozsudky ze dne 13. června 2013, Versalis v. Komise, C-511/11 P, EU:C:2013:386, bod 115, a ze dne 13. září 2013, Anbouba v. Rada, T-592/11, nezveřejněný, EU:T:2013:427, bod 72).

- 140 Zadruhé tento žalobní důvod je v každém případě irrelevantní. I za předpokladu, že by Rada nakládala v souvislosti s účastí žalobce ve společnosti Giprotransmost s osobními údaji způsobem neodpovídajícím nařízením č. 45/2001, nemohla by tato okolnost vést ke zrušení ostatních napadených aktů. Žalobce by se naproti tomu, pokud by se mu podařilo prokázat takové nakládání, mohl dovolávat porušení uvedeného nařízení v rámci žaloby na náhradu škody.

Ke čtvrtému žalobnímu důvodu, vycházejícímu z porušení práva na obhajobu a práva na účinnou soudní ochranu

- 141 Žalobce Radě vytýká, že mu neumožnila přístup k důkazům, na nichž zamýšlela založit ponechání jeho jména na dotčených seznamech, a že ho v tomto ohledu předem nevyslechla. Dodává, že tvrzení Rady týkající se toho, že jeho společnosti byly zvýhodněny a získaly lukrativní smlouvy bez výběrových řízení, se objevily až v průběhu řízení.
- 142 Rada s argumenty žalobce nesouhlasí.
- 143 Je třeba připomenout, že základní právo na dodržení práva na obhajobu během řízení, které předchází přijetí omezujících opatření, je výslovně zakotveno v čl. 41 odst. 2 písm. a) Listiny základních práv, které čl. 6 odst. 1 SEU přiznává tutéž právní sílu jako Smlouvám (viz rozsudek ze dne 5. listopadu 2014, Mayaleh v. Rada, T-307/12 a T-408/13, EU:T:2014:926, bod 102 a citovaná judikatura).
- 144 Je třeba rovněž uvést, že podle ustálené judikatury představuje zásada účinné soudní ochrany obecnou zásadu unijního práva, která vyplývá z ústavních tradic společných členským státům a byla zakotvena v člancích 6 a 13 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod, podepsané v Římě dne 4. listopadu 1950, přičemž uvedená zásada byla znovu potvrzena článkem 47 Listiny základních práv (viz rozsudek ze dne 5. listopadu 2014, Mayaleh v. Rada, T-307/12 a T-408/13, EU:T:2014:926, bod 103 a citovaná judikatura).
- 145 Mimoto podle ustálené judikatury účinnost soudního přezkumu – který se musí vztahovat zejména na legalitu důvodů, o něž se opírá unijní orgán za účelem zařazení jména určité osoby nebo názvu určitého subjektu na seznamy adresátů omezujících opatření přijatých uvedeným orgánem – znamená, že posledně uvedený má povinnost sdělit tyto důvody dotčené osobě nebo subjektu v nejširším možném rozsahu, a to buď v okamžiku, kdy je o zařazení rozhodováno, nebo alespoň co nejdříve po rozhodnutí, aby bylo těmto adresátům umožněno využít v příslušných lhůtách práva takové opatření napadnout (viz rozsudek ze dne 5. listopadu 2014, Mayaleh v. Rada, T-307/12 a T-408/13, EU:T:2014:926, bod 104 a citovaná judikatura).
- 146 Dodržení této povinnosti sdělit odůvodnění je totiž nezbytné k tomu, aby adresátům omezujících opatření bylo umožněno hájit jejich práva za co nejpříznivějších podmínek a rozhodnout se s plnou znalostí věci, zda je účelné se obrátit na unijní soud, i k tomu, aby byl unijní soud plně schopen provést přezkum legality dotčeného unijního aktu, jenž mu přísluší na základě Smlouvy (viz rozsudek ze dne 5. listopadu 2014, Mayaleh v. Rada, T-307/12 a T-408/13, EU:T:2014:926, bod 105 a citovaná judikatura).
- 147 V souladu s požadavky uloženými touto judikaturou přitom čl. 3 odst. 2 a 3 rozhodnutí 2014/145 a čl. 14 odst. 2 a 3 nařízení č. 269/2014 stanoví, že Rada sdělí dotčené fyzické nebo právnické osobě, subjektu či orgánu své rozhodnutí, včetně důvodů jejich zařazení na seznam, a to buď přímo, je-li

známa jejich adresa, nebo zveřejněním oznámení, čímž jim umožní se k této záležitosti vyjádřit. Jsou-li předloženy připomínky nebo nové podstatné důkazy, Rada své rozhodnutí přezkoumá a dotčenou fyzickou nebo právnickou osobu, subjekt či orgán o této skutečnosti informuje.

- 148 Navíc je třeba podotknout, že z čl. 6 třetího pododstavce rozhodnutí 2014/145 vyplývá, že toto rozhodnutí je průběžně přezkoumáváno, a dále že podle čl. 14 odst. 4 nařízení č. 269/2014 se k němu přiložený seznam pravidelně přezkoumává, přinejmenším každých dvanáct měsíců.
- 149 V projednávaném případě je třeba poznamenat, že prostřednictvím ostatních napadených aktů bylo jméno žalobce zachováno na dotčených seznamech na základě odůvodnění částečně odlišného od odůvodnění uvedeného v aktech z července 2014.
- 150 V této souvislosti je třeba připomenout, že i když podle judikatury Rada nebyla povinna žalobce před jeho prvním zapsáním na seznam vyslechnout, tak aby se nemohl připravit na omezující opatření týkající se jeho osoby (v tomto smyslu a obdobně viz rozsudek ze dne 5. listopadu 2014, *Mayaleh v. Rada*, T-307/12 a T-408/13, EU:T:2014:926, body 110 až 113 a citovaná judikatura), měla ho vyslechnout v zásadě před přijetím rozhodnutí o jeho ponechání na dotčených seznamech. Právo být vyslechnut před přijetím aktů ponechávajících v platnosti omezující opatření vůči osobám, jichž se tato opatření již týkala, je však nutno dodržet, když vůči nim Rada uplatnila nový poznatek, nikoliv tehdy, když je jejich ponechání na seznamu založeno na týchž důvodech, jako přijetí původního aktu, jímž byla dotčená omezující opatření uložena (v tomto smyslu a obdobně viz rozsudek ze dne 7. dubna 2016, *Central Bank of Iran v. Rada*, C-266/15 P, EU:C:2016:208, bod 33).
- 151 Jelikož odůvodnění týkající se žalobce bylo v ostatních napadených aktech částečně změněno, byla Rada povinna ho před přijetím aktů z března 2015 vyslechnout.
- 152 Jak již bylo podotknuto v bodech 14 až 16 výše, Rada v tomto ohledu předala prostřednictvím dopisu ze dne 19. prosince 2014 advokátní kanceláři zastupující žalobce v projednávané věci nový návrh odůvodnění, které chtěla přijmout v souvislosti se zachováním omezujících opatření vůči němu, přičemž stanovila lhůtu pro předložení vyjádření.
- 153 Tento návrh odůvodnění (viz bod 14 výše) se s výjimkou čtvrtého pododstavce v podstatě shodoval s druhým odůvodněním, které bylo použito v aktech z března 2015. Uvedený pododstavec naopak nezmiňuje to, že žalobce je skutečným vlastníkem společnosti *Volgomost*, která dále ovládá společnost *Giprotransmost*. Pokud jde o posledně uvedenou společnost, byly uplatněny úvahy uvedené v aktech z července 2014.
- 154 Dne 14. ledna 2015 předložil žalobce Radě vyjádření týkající se uvedeného návrhu odůvodnění. V něm žalobce tvrdil, že důvody jsou příliš obecné a irelevantní z pohledu kritérií stanovených k tomu, aby se určité osoby mohla týkat omezující opatření. Zejména popřel, že by byl skutečným vlastníkem společnosti *Volgomost*, přičemž zpochybnil důkazy uváděné Radou, a dále zpochybnil, že by jeho role v rámci vydavatelství mohla odůvodnit jeho ponechání na dotčených seznamech.
- 155 Dopisem ze dne 13. února 2015 Rada informovala žalobce o svém záměru ponechat jeho jméno na dotčených seznamech na základě druhého odůvodnění, které přijala na základě vyjádření, které jí bylo předloženo žalobcem. Rada ke svému dopisu připojila rovněž veřejně přístupné důkazy a žalobce vyzvala, aby se k tomuto novému odůvodnění vyslovil do 26. února 2015.
- 156 Žalobce na tuto výzvu nereagoval.
- 157 Předchozí rekapitulace umožňuje dojít k závěru, že Rada splnila povinnosti formulované judikaturou, pokud jde o dodržování práva žalobce na obhajobu v průběhu řízení, které vedlo k přijetí aktů z března 2015.

- 158 Kromě toho je třeba poznamenat, že i když je pravda, že Rada již měla k dispozici adresu žalobce, která byla uvedena v žalobě, kterou bylo zahájeno toto řízení, skutečnost, že se obrátila na jeho zástupce, právo na obhajobu neporušila.
- 159 Žalobce ani netvrdí, že by volba Rady předat návrhy nového odvodnění, které má být ve vztahu k němu přijato, jeho advokátům měla za následek zásah do jeho práv, který by odůvodňoval zrušení aktů z března 2015 v rozsahu, v němž se ho týkají (v tomto smyslu a obdobně viz rozsudek ze dne 5. listopadu 2014, *Mayaleh v. Rada*, T-307/12 a T-408/13, EU:T:2014:926, bod 122 a citovaná judikatura).
- 160 Pokud jde o argument žalobce týkající se toho, že Rada zmínila protežování jeho společností a absenci výběrových řízení na veřejné zakázky, které jeho společnosti získaly, teprve v průběhu soudního řízení, je třeba poznamenat, že návrhy odůvodnění, které žalobce obdržel, odkazují na to, že žalobce byl při získání těchto smluv upřednostněn, a to na základě svých vztahů s ruskými činiteli. Žalobce ostatně v dopise ze dne 14. ledna 2015 svoje protežování zpochybnil. Proto nemůže uplatňovat porušení práva na svou obhajobu v tomto ohledu.
- 161 Dále, co se týče aktů ze září 2015 a z března 2016, kromě toho, že žalobce neuplatňuje žádné specifické argumenty, stačí podotknout, že Radou uvedené odůvodnění nebylo změněno, takže ta nebyla povinna, na základě judikatury připomenuté v bodě 150 výše, žalobce předem vyslechnout.
- 162 A konečně, co se týče žalobcem rovněž uplatňované skutečnosti, že mu Rada neposkytla možnost být slyšen, je třeba konstatovat, že použitelná právní úprava ani obecná zásada dodržování práva na obhajobu právo na takové slyšení dotčeným osobám nepřiznávají (viz rozsudek ze dne 5. listopadu 2014, *Mayaleh v. Rada*, T-307/12 a T-408/13, EU:T:2014:926, bod 120 a citovaná judikatura).
- 163 V důsledku toho je třeba čtvrtý žalobní důvod zamítnout v rozsahu, v němž podporuje návrhová žádání znějící na zrušení ostatních napadených aktů.

K pátému žalobnímu důvodu, vycházejícímu z neodůvodněného nebo nepřiměřeného porušení základních práv, včetně práva na vlastnictví, práva na soukromý život a svobody podnikání

- 164 Žalobce tvrdí, že zapsání a ponechání jeho jména na dotčených seznamech představuje neodůvodněné a nepřiměřené omezení jeho základních práv, mezi něž patří mj. právo na vlastnictví, právo na soukromý život a svoboda podnikání. Doplňuje, že Rada nevysvětlila, jakým způsobem by zachování omezujících opatření týkajících se jeho osoby mohlo vyvíjet tlak na ruské činitele s rozhodovací pravomocí odpovědné za anexi Krymu.
- 165 Rada s argumenty žalobce nesouhlasí.
- 166 Je třeba připomenout, že právo na vlastnictví patří mezi obecné zásady unijního práva a je zakotveno v článku 17 Listiny základních práv. Co se týče práva na soukromý život, článek 7 Listiny základních práv uvádí právo na jeho respektování. Stejně tak je v Listině, a sice v jejím článku 16, zakotvena svoboda podnikání.
- 167 V projednávaném případě omezující opatření postihující mj. žalobce představují zajišťovací opatření, jejichž smyslem není zbavit dotyčné osoby majetku, práva na respektování jejich soukromého života nebo svobody podnikání. Dotčená omezující opatření však nesporně přinášejí omezení výkonu práva na vlastnictví a zasahují do soukromého života a svobody podnikání žalobce (v tomto smyslu a obdobně viz rozsudek ze dne 12. března 2014, *Al Assad v. Rada*, T-202/12, EU:T:2014:113, bod 115 a citovaná judikatura).

- 168 Podle ustálené judikatury se však tato základní práva netěší v unijním právu absolutní ochraně, ale musí k nim být přihlédnuto ve vztahu k jejich funkci ve společnosti (viz rozsudek ze dne 12. března 2014, Al Assad v. Rada, T-202/12, EU:T:2014:113, bod 113 a citovaná judikatura).
- 169 V tomto ohledu je třeba připomenout, že podle čl. 52 odst. 1 Listiny základních práv „[k]aždé omezení výkonu práv a svobod uznaných [...] [L]istinou [základních práv] musí být stanoveno zákonem a respektovat podstatu těchto práv a svobod“ a „[p]ři dodržení zásady proporcionality mohou být omezení zavedena pouze tehdy, pokud jsou nezbytná a pokud skutečně odpovídají cílům obecného zájmu, které uznává Unie, nebo potřebě ochrany práv a svobod druhého“.
- 170 Z toho vyplývá, že k tomu, aby bylo omezení výkonu dotčených základních práv v souladu s unijním právem, musí splňovat tři podmínky (rozsudek ze dne 27. února 2014, Ezz a další v. Rada, T-256/11, EU:T:2014:93, bod 197).
- 171 Zprvé omezení musí být stanoveno zákonem. Jinými slovy, dotčené opatření musí mít právní základ (v tomto smyslu a obdobně viz rozsudek ze dne 27. února 2014, Ezz a další v. Rada, T-256/11, EU:T:2014:93, bod 198 a citovaná judikatura).
- 172 Zadruhé omezení musí sledovat cíl obecného zájmu, který Unie jako takový uznává (rozsudek ze dne 27. února 2014, Ezz a další v. Rada, T-256/11, EU:T:2014:93, bod 199).
- 173 Zatřetí omezení nesmí být nepřiměřené. Musí být nezbytné a přiměřené sledovanému cíli. A dále nesmí být ohrožena „podstata“, to znamená základ dotčeného práva nebo svobody (v tomto smyslu a obdobně viz rozsudek ze dne 27. února 2014, Ezz a další v. Rada, T-256/11, EU:T:2014:93, bod 200 a citovaná judikatura).
- 174 V projednávaném případě jsou tyto tři podmínky splněny.
- 175 Zprvé jsou totiž dotčená omezující opatření, která pro žalobce plynou z ostatních napadených aktů, „stanovena zákonem“, jelikož jsou uvedena v aktech, které mají zejména obecnou působnost a mají jasný právní základ v unijním právu, jakož i dostatečné odůvodnění, co se týče jejich působnosti i důvodů jejich použití na žalobce (viz body 103 až 110 výše) (obdobně viz rozsudek ze dne 5. listopadu 2014, Mayaleh v. Rada, T-307/12 a T-408/13, EU:T:2014:926, bod 176 a citovaná judikatura). Navíc v rámci přezkumu druhého žalobního důvodu bylo prokázáno, že toto odůvodnění umožňuje navzdory určitým chybám dojít k závěru, že Rada mohla legitimně ponechat jméno žalobce na dotčených seznamech (viz body 115 až 134 výše).
- 176 Zadruhé dotčená omezující opatření mají vytvořit tlak na ruské orgány, aby ukončily činnosti a politiky destabilizující Ukrajinu. Jedná se zde přitom o jeden z cílů, který je podřaditelný pod cíle sledované v rámci společné zahraniční a bezpečnostní politiky (SZBP) a uvedené v čl. 21 odst. 2 písm. b) a c) SEU, jako například upevňovat a podporovat demokracii, právní stát, lidská práva a zásady mezinárodního práva, jakož i zachovávat mír, předcházet konfliktům a posilovat mezinárodní bezpečnost a ochranu civilního obyvatelstva.
- 177 V tomto ohledu je třeba zdůraznit, že dne 27. března 2014 přijalo Valné shromáždění Organizace spojených národů rezoluci 68/262, nazvanou „Územní celistvost Ukrajiny“, jejímž prostřednictvím byla připomenuta povinnost, kterou mají všechny státy na základě článku 2 Charty Spojených národů, a sice vystříhat se v mezinárodních stycích hrozby silou nebo použití síly proti územní celistvosti nebo politické nezávislosti kteréhokoli státu a řešit mezinárodní spory pokojnými prostředky. Ocenila neustávající snahy zejména mezinárodních a regionálních organizací o ukliďnění situace na Ukrajině. Ve výroku této rezoluce Valné shromáždění zejména zopakovalo význam svrchovanosti, politické nezávislosti, jednotnosti a územní celistvosti Ukrajiny v rámci jejích mezinárodně uznávaných hranic

a vyzvalo všechny strany k okamžitému nalezení mírového řešení situace na Ukrajině, k umírněnosti a zdržení se jakýchkoliv jednostranných kroků a projevů podněcujících zvyšování napětí a k plnému zapojení do mezinárodních snah o zprostředkování řešení.

- 178 Zatřetí, pokud jde o zásadu proporcionality, je třeba připomenout, že ta, coby obecná zásada unijního práva, vyžaduje, aby akty unijních orgánů nepřekročily meze toho, co je přiměřené a nezbytné k dosažení cílů sledovaných dotčenou právní úpravou. Pokud se tak nabízí volba mezi několika vhodnými opatřeními, je třeba zvolit nejméně omezující opatření a způsobené nepříznivé následky nesmí být nepřiměřené vzhledem ke sledovaným cílům (viz rozsudek ze dne 27. února 2014, Ezz a další v. Rada, T-256/11, EU:T:2014:93, bod 205 a citovaná judikatura).
- 179 V tomto ohledu judikatura upřesňuje, že co se týče soudního přezkumu dodržování zásady proporcionality, je třeba unijnímu zákonodárci přiznat širokou posuzovací pravomoc v oblastech, které z jeho strany předpokládají rozhodnutí politické, ekonomické a sociální povahy a v nichž má provést komplexní posouzení. Legalita opatření přijatého v těchto oblastech proto může být dotčena pouze zjevně nepřiměřeným charakterem takového opatření ve vztahu k cíli, který hodlá příslušný orgán sledovat (viz rozsudek ze dne 28. listopadu 2013, Rada v. Manufacturing Support & Procurement Kala Naft, C-348/12 P, EU:C:2013:776, bod 120 a citovaná judikatura).
- 180 V projednávaném případě nejsou vzhledem k významu cílů sledovaných dotčenými omezujícími opatřeními negativní důsledky plynoucí z jejich uplatnění na žalobce zjevně nepřiměřené (v tomto smyslu a obdobně viz rozsudky ze dne 14. října 2009, Bank Melli Iran v. Rada, T-390/08, EU:T:2009:401, bod 71, a ze dne 12. března 2014, Al Assad v. Rada, T-202/12, EU:T:2014:113, bod 116).
- 181 Je tomu tak tím spíše, že v rámci přezkumu druhého žalobního důvodu bylo prokázáno, že omezující opatření týkající se žalobce byly ostatními napadnutými akty zachovány z důvodu, že jeho situace umožňovala mít za to, že splňuje podmínky pro uplatnění prvního relevantního kritéria, jelikož patřil mezi osoby odpovědné za činnosti nebo politiky, jež narušovaly nebo ohrožovaly územní celistvost, svrchovanost a nezávislost Ukrajiny nebo její stabilitu a bezpečnost.
- 182 Co se týče nezbytnosti dotčených omezujících opatření, je třeba konstatovat, že alternativní a méně omezující opatření, jako je systém předchozího schválení nebo povinnost dodatečného odůvodnění použití vyplacených finančních prostředků, neumožňují dosáhnout sledovaného cíle, tzn. vyvinutí tlaku na ruské činitele s rozhodovací pravomocí odpovědné za situaci na Ukrajině, stejně účinně, zejména vzhledem k možnosti uložení omezení obejít (obdobně viz rozsudek ze dne 12. března 2014, Al Assad v. Rada, T-202/12, EU:T:2014:113, bod 117 a citovaná judikatura).
- 183 Nadto je nutné připomenout, že čl. 2 odst. 3 a 4 rozhodnutí 2014/145 a čl. 4 odst. 1, čl. 5 odst. 1 a čl. 6 odst. 1 nařízení č. 269/2014 stanoví možnost schválit použití zmrazených finančních prostředků pro uspokojení základních potřeb či úhradu některých závazků a dále udělit zvláštní povolení k uvolnění zmrazených finančních prostředků, jiných finančních aktiv nebo jiných hospodářských zdrojů.
- 184 Stejně tak podle čl. 1. odst. 6 rozhodnutí 2014/145 může příslušný orgán členského státu povolit vstup dotčených osob na své území zejména z naléhavých humanitárních důvodů.
- 185 Konečně, uvedení žalobcova jména na dotčených seznamech nemůže být označeno za nepřiměřené z důvodu údajné potenciálně neomezené povahy. Tyto seznamy jsou totiž pravidelně prověřovány, aby se zajistilo, že osoby a subjekty, které již neodpovídají kritériím pro zařazení na ně, z nich budou odstraněny (v tomto smyslu a obdobně viz rozsudek ze dne 12. března 2014, Al Assad v. Rada, T-202/12, EU:T:2014:113, bod 120 a citovaná judikatura).
- 186 Z toho plyne, že omezení základních práv žalobce, která plynou z dotčených omezujících opatření, nejsou nepřiměřená a nemohou mít za následek zrušení ostatních napadených aktů.

187 Tento žalobní důvod je tedy třeba zamítnout.

188 S ohledem na všechny výše uvedené úvahy je třeba zrušit akty z července 2014 v rozsahu, v němž se týkají žalobce, a ve zbývající části žalobu zamítnout. Za těchto okolností není nutné rozhodovat o bodu návrhových žádání předloženém podpůrně Radou (viz bod 42 poslední odrážka výše), jelikož není třeba prováděcí nařízení 2016/353 v rozsahu, v němž se týká žalobce, rušit.

K nákladům řízení

189 Podle čl. 134 odst. 3 jednacího řádu každý z účastníků řízení ponese vlastní náklady, pokud měl ve věci částečně úspěch i neúspěch. V projednávaném případě je třeba návrhovými žádáními žalobce vyhovět, co se týče zrušení aktů z července 2014, avšak pokud jde o ostatní napadené akty, je třeba je zamítnout, takže je třeba rozhodnout, že každý účastník řízení ponese vlastní náklady.

Z těchto důvodů

TRIBUNÁL (devátý senát),

rozhodl takto:

- 1) **Rozhodnutí Rady 2014/145/SZBP ze dne 17. března 2014 o omezujících opatřeních vzhledem k činnostem narušujícím nebo ohrožujícím územní celistvost, svrchovanost a nezávislost Ukrajiny ve znění rozhodnutí Rady 2014/508/SZBP ze dne 30. července 2014 a nařízení Rady (EU) č. 269/2014 ze dne 17. března 2014 o omezujících opatřeních vzhledem k činnostem narušujícím nebo ohrožujícím územní celistvost, svrchovanost a nezávislost Ukrajiny provedené prováděcím nařízením Rady (EU) č. 826/2014 ze dne 30. července 2014 se zrušují v rozsahu, v němž se týkají Arkadije Romanoviče Rotenberga.**
- 2) **Ve zbývající části se žaloba zamítá.**
- 3) **Každý účastník řízení ponese vlastní náklady řízení.**

Berardis

Tomljenović

Spielmann

Takto vyhlášeno na veřejném zasedání v Lucemburku dne 30. listopadu 2016.

Podpisy